

Tvrdá rána po hlavě

Náboženský otřes, o kterém jsme hovořili v minulém dílu našeho vyprávění, obvykle přichází při rychlých změnách prostředí. Typicky při několikahodinovém přeletu do zcela jiné kultury a podobně jako u kulturního šoku se jedná se o nečekané události v očekávaném náboženství.

Vzpomínám si na několik náboženských otřesů vysoko v Himálaji: putoval jsem několik dní překrásnými horami Ladakhu, abych po náročném výstupu najednou na vysoké skále spatřil při západu slunce úchvatný buddhistický klášter. Opatrně jsem už téměř po tmě vstoupil. V klášteře žilo asi třicet dospělých mnichů a deset malých žáků; vřídne mě přijali, a dokonce mi nabídli místo v malé cele spoře osvětlené maličkou svíčkou se dvěma mnichy. Cítil

jsem se jako v ráji a lačnil jsem po hlubinách buddhistické meditace.

Ráno jsem se zašel podívat na výuku malých mnichů: mniši spořádaně předčítali staré texty pod okny s výhledem na přilehlé sedmitisícovky, zatímco důstojně působící starý láma pomalu a tiše procházel mezi nimi – atmosféra byla posvátná. A najednou: prásk! Láma vzal jednoho žáčka tlustou knihou po hlavě tak silně, že to se mnou šublo, až jsem se z tureckého sedu svalil na záda. Žáček se pokusil opravit chybu v reci-

taci, ale neuspěl: druhá rána, pak hned třetí. Rány po hlavě brzy vystřídala rákoska určená na záda a já jsem si uvědomil, že atmosféra není posvátná, ale prostoupená úzkostlivým strachem žáků a těžko pochopitelnou brutalitou starého lámy.

TAJNÝ SEN MNICHŮ

Vrátil jsem se do své cely se zvířenými myšlenkami a otazníky v očích, a protože bylo konečně denní světlo (elektřinu tam neměli), konečně jsem se po cele mohl po-

rozhlédnout. Přišel další otřes: na stěnách chrámu, který byl na první pohled rájem na zemi, visely fotky New Yorku a vysmátých byznysmenů v oblecích. Mého zájmu si všiml mnich, který mi ihned vysvětlil, že snem mnoha mnichů z onoho kláštera je život v Americe, zemi snů a splněných přání. Když jsem potom dostal silný čaj se žluklým jačím mlékem a solí a uviděl, jak místní poutníci strkají nemalé peníze do úst zlaté sochy Buddhy, který za svého života zdůrazňoval, že je člověk jako každý jiný a jeho uctívání nikomu nikam nepomůže, už jsem se ničemu nedivil.

Tyto mé otřesy byly typickým příkladem roztržitého mylného náboženského předporozumění, jinými slovy: náboženská realita bývá jiná, než jak o ní vypovídá literatura na opačném konci světa a jaký obraz si o ní cestovatel doma pro sebe vytvoří. Ovšem pozor, po strávení roztržitého předporozumění přijde druhý a možná hlubší pohled a cestovatel zjistí, že mnohé skutečnosti (často ty podstatnější) literatury docela odpovídají, a není proto dobré usuzovat podle prvního náboženského otřesu.

SUBJEKTIVNÍ ZHODNOCENÍ

Je více než užitečné připustit, že cestovatel nikdy nemůže hodnotit náboženství objektivně, dokonce ani „svě domácí“ náboženství nemůže plně přehlédnout a posoudit. Cestovatel vždy hodnotí pouze ze svého pohledu, tedy subjektivně, vždy z určité výchozí pozice, zatížen svým vzděláním, zkušeností, očekáváním, svým naturelem. Často cestovatelé vyprávějí o nenormálních, divných nebo směšných náboženských obřadech. Jistě, cestovatel může říct, že se jemu ten či onen obřad jevil nenormální, ale nemůže říct, že obřad byl nenormální. Není na světě religionisty, který by byl schopen

neutrálně a objektivně obsáhnout všech náboženství s jejich jemnými odlišnostmi a z pozice Božského nadhledu říct, co je a co není normální. Cestovatel je totiž otřesen skutečnostmi, které jsou pro ony „nenormální sektáře“ z jejich pohledu naprosto normální a tradiční. Nechat si roztržít mylné předporozumění, připustit svůj nepřesný postoj a být schopen jej případně napravit je obrovský krok k poznání a (nejen) k duchovnímu růstu.

Pokračování příště.

„Máte barevné televize?“
Prodávač odpoví: „Ano, máme.“
Zákazník: „Tak mi dejte červenou!“

Foto: WONG SZE FEI, takepicsforfun, MICHEL, JohanSwanepoel, pierluigipalazzi - Adobe stock

Viděli jste ji?
Áhoj Lucie, koho jsme měli vidět?
No přece C/2020 F3.
Koho?
Kometu Neowise.
Jo ták. No jasný, že viděli.
To byla nádhra, že?
Lucie, a co to vlastně kometa je?

Je to druh vesmírného tělesa, které putuje třeba vaší sluneční soustavou. Tvoří ji vlastně tři složky: jádro, tzv. koma a ohon. Jádro je směs sněhu, ledu a pevných částic a může být velké i 40 km. Je to takový špinavý ledovec.

Co je to koma?

Koma pochází z řečtiny (komé), znamená to vlasy, ve starší češtině se používala

lo slovo kštica. Jak se kometa přibližuje ze vzdálených částí sluneční soustavy ke Slunci, asi ve vzdálenosti 3 astronomických jednotek (to je vzdálenost Země–Slunce $\times$ 3) se začne její povrch zahřívat a uvolňují se plyny a další těkavé látky a vytvoří se právě takové vlasy kolem ní, jako když se někdo ráno neučesá.

A ten ohon? Ten byl krásně vidět dokonce i ve městě, kde je velké světelné znečištění.

To máš pravdu. Neowise se skutečně předvedla v plné kometární parádě. To jsou vlastně prodloužené vlasy komety, jak se blíží velkou rychlostí k sestřenicí (Slunce, pozn. redakce). Ten může být opravdu velmi dlouhý. Ale některé komety ho ani nemají.

A odkud se berou komety? Téměř na hranicích vaší sluneční soustavy je tzv. Oortův oblak komet. Je jich tam opravdu hodně, odhaduje se na několik mili-

ard. No, a zjednodušeně řečeno někdy se stane, že nějaká blízká hvězda ovlivní velký kus špinavého ledovce a vyšle ho na dlouhou dráhu směrem ke Slunci (nebo taky od něj). Ten pak postupně nabírá rychlost a letí na průzkumnou cestu přes celou sluneční soustavu, a když má štěstí a nic se mu nepříple do cesty (třeba nějaká planeta) a je dost velký, tak si krásně obkrouží Slunce (někdy až nebezpečně blízko) a letí zpět. A může si to i několikrát zopakovat. Někdy ale některé komety letí příliš blízko Slunce a v jeho blízkosti se rozpadnou.

Asi nejslavnější, kterou znáte, je Hallejova kometa. Ta má oběžnou dráhu asi 76 roků, tedy pravděpodobně zde bude kolem roku 2061. Ale ví se o ní již více než 17 století.

Lucie, díky za super odpovědi. Jde se na lov komet.

Mějte se, ahoj.
redakce

V našem „okénku“ jsme si povídali o zásobách vody na Zemi a vysvětlili si hydrologický cyklus. Dnes si povíme něco o vodě podpovrchové. Už bylo řečeno, že z celkových zásob sladké vody zaujímá asi jednu čtvrtinu.

Jde o veškerou vodu nacházející se pod zemským povrchem, ať už to je půdní voda (půdní vláha) nezbytná pro rostlinstvo nebo i podzemní voda, kterou známe např. ze studní. Většina půdní a podzemní vody pochází ze srážek. Rozdíl mezi půdní a podzemní vodou si zkusíme vysvětlit na následujícím příkladu. Představme si dešťové kapky, kte-

ré dopadnou na zemský povrch. V České republice se přibližně ze tří kapek jedna vypaří, jedna oteče po povrchu a jedna vsákne. Vsákne-li se tato kapka do mělkých vrstev půdy, kde nejsou mezírky mezi zrnky půdy a hornin nasyceny vodou, tvoří onu půdní vodu. Pokud by se ovšem naše kapka vsákla ještě hlouběji, kde už jsou veškeré póry hornin nasyceny vodou, mluvíme o vodě podzemní. Rozhraní mezi půdní a podzemní vodou tvoří hladina podzemní vody. Tu nám můj ukazuje hladina vody ve studních. V místech, kde hladina podzemní vody vystupuje až na zemský povrch (často např. v nějakém svahu), vznikají prameny. Doporučuji navštívit webové stránky <https://www.estudanky.eu/>, které obsahují seznam pramenů a studánek v České republice. Pokud byste „svůj“ pramen v databázi nenašli, můžete ho do ní bezplatně vložit (stačí ho pojmenovat, vyfotografovat a udat polohu). Pramen se poté po nějaké době objeví např. i v mapové aplikaci mapy.cz. A pokud budete mít zájem, můžete se stát „patronem“ svého pramene – občas pramen vyčistit či uklidit odpadky v jeho blízkém okolí. Příroda vám za to poděkuje, a to může být pro vás ta největší odměna.